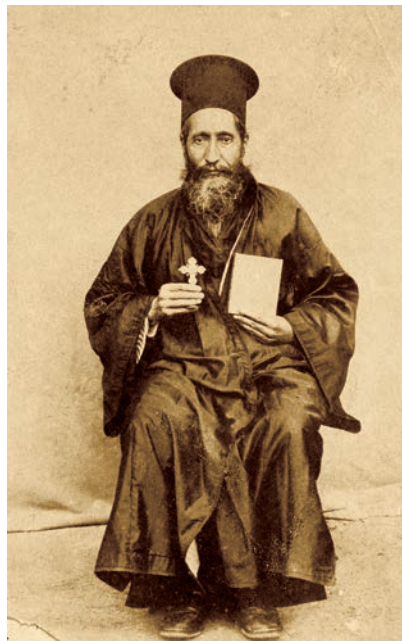




Τηλέμαχος (ή Χατζητηλέμαχος) Θεοχάρους Αναγνώστης (1868-6/1/1958). Εξέδωσε στη Λευκωσία το 1895 τρεις θρησκευτικού περιεχομένου φυλλάδες, για το θρήνο και την ανάσταση του Χριστού. Το 1909 τυπώνει στην Κερύνεια ακόμα ένα φυλλάδιο με θρήνο της Παναγίας και επανεκδίδει το 1925 το θρήνο της Παναγίας και το τραγούδι της αναστάσεως (αρχείο Θεοφάνης Χατζηκωστή).



Κύριλλος Παυλίδης (1870-1950)  
δάσκαλος αρχικά και ένας από τους  
κορυφαίους πατέρες της κυπριακής  
δημοσιογραφίας στη συνέχεια, με την  
προτροπή του οποίου εξέδωσε ο  
Χατζηηλέμαχος Θεοχάρους τις  
θρησκευτικές φυλλάδες του το 1895  
(αρχείο Ρίτας Παυλίδη-Κότσαπα).

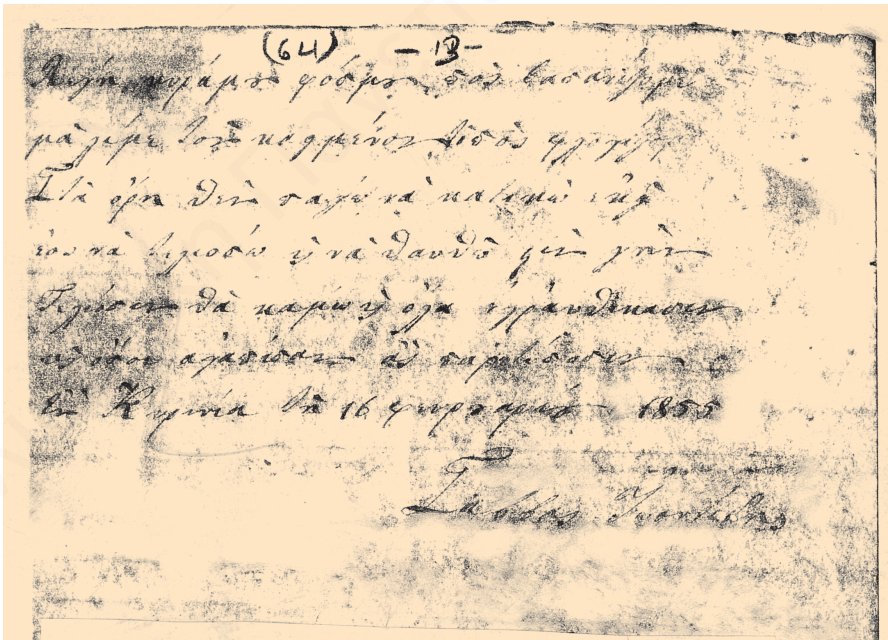


Ο παπά Γιάννης Παφίτης ή Παπαϊωάννης  
Αντωνίου (184;-1905) που έκδωσε  
φυλλάδιο με τα παθήματα και την  
ανάσταση του Λαζάρου στην Κερύνεια το  
1902 (αρχείο Αλέκου Παπαϊωάννου-  
Ράλλη).



Το Τετράδιο Σάββα Ιωαννίδη, 1855, όπως το εξέδωσε ο Λαογραφικός Όμιλος Κερύνειας το 1973 σε πολυγραφημένη έκδοση (αρχείο Ρήνας Κατσελλή).

Το τέλος του τραγουδιού *Της Θεονίτσας και του Θανασάκη* με ημερομηνία «Κυρινία 16 φεβρουαρίου 1855» (sic) από το Τετράδιο Σαββα Ιωαννίδη 1855, με την υπογραφή του (αρχείο Σάββα Χρίστη).



Του βασιλιού της ομορφιάς <sup>33</sup> δάμνασεν ούρανόν  
 ιός ἰδὸν ἀγγέλους γὰρ τὰ γὰρ οὐρανὸν  
 Μανούσεται νῦν ἑστὸν ἀγάσθαι ἑστὸν ἔχει  
 δια τὴν γαίαν τὴν οὐρανὸν τὰ τοῦ ἑσπέρου  
 Μανούσεται ἡ ἀρχὴ τῆς γῆς καὶ τῆς οὐρανόθεν  
 δια τὰ τὴν ἰσοπέθειαν ἢ τὴν γῆν τὴν οὐρανόν  
 καὶ ἡ γῆ ἀπὸ αὐτοῦ ἢ ὅθεν νῦν ἀρχὴ  
 ἔχει τὸ ἰσούδου γῆν τὴν οὐρανόν  
 Ἡ χεῖρας ἐπὶ οὐρανόν ἦν ἡ καταστάσις  
 τὴν ἀγάσθαι ἀπὸ καρπῶν γὰρ ἡ γῆ ἡ πρώτη  
 πάντα ἡ γῆ ἰσούδου ἑστὸν νῦν διατάξαι  
 ἰδὸν ὅτι τὰ γῆν ἀπὸ οὐρανόθεν  
 εἰς ἀρχὴν ἢ πηγὰς ἔχει τὴν ἑσπέρου  
 ἢ ὅθεν ἰδὸν τὰ δια τὰ γῆν τὴν οὐρανόν  
 καὶ ἡ γῆ ἀπὸ οὐρανόθεν ἢ ὅθεν ἀπὸ οὐρανόθεν  
 αἰ ἔχει νῦν δὲ ἔχει ἀπὸ τὰ ἑσπέρου  
 ἢ ὅθεν ἀπὸ οὐρανόθεν ἢ ὅθεν ἀπὸ οὐρανόθεν  
 ἀρχὴν ἢ οὐρανόθεν τὴν οὐρανόν  
 ἔχει τὴν οὐρανόν τὰ γῆν τὴν οὐρανόν  
 τὴν ἀγάσθαι ἀπὸ καρπῶν γὰρ ἡ γῆ ἡ πρώτη  
 καὶ ἡ γῆ ἀπὸ οὐρανόθεν ἢ ὅθεν ἀπὸ οὐρανόθεν  
 τὰ γῆν τὴν οὐρανόν τὴν οὐρανόν

Ἀπόσπασμα ἀπὸ τοῦ τραγουδοῦ τῆς Χατζηπαγώνας.

Σελίδα ἀπὸ τοῦ Τραγουδοῦ τῆς Χατζηπαγώνας ἀπὸ τοῦ Τετράδιο Σαββα Ἰωαννίδη,  
 συνθεμένο λίγο μετὰ το 1870 (ἀρχεῖο Σάβα Χρῆστη).



Ο Μαυρουδής Γεωργίου (1878-1949) με τη γυναίκα του Αφροδίτη (18;-  
1974) και την κόρη τους Μαρί (10/10/1915-4/2/1985) σε φωτογραφία του  
1917 (αρχείο Έλλης Γεωργιάδου-Μακρή).



Ο διαλεκτικός ποιητής Δημήτρης Λιπέρτης (1866-1937), που όταν απάγγειλε ποιήματά του στον *Παρνασσό* στην Αθήνα χαρακτηρίστηκε ως “εξευγενισμένος ποιητάρης” (αρχείο Σάβα Χρίστη).



Ο Ιωάννης Περγίος (1881-1930) που το 1922 σε τελετή για τα δεκάχρονα της εφημερίδας του *Μαστίγιον*, κάλεσε και λαϊκούς ποιητές/ριμαδóρους που τότε τους αποκαλούσαν *ποιητάρηδες*, οι οποίοι σύνθεσαν και απάγγειλαν ποιήματά τους ειδικά για την περίπτωση (στίχοσ Κισσονέρη, αρχείο Σάβα Χρίστη).



Η Ελένη Παναγή Πατά-Νικόλα, το γένος Χαράλαμπου Χατζησάββα Φανή, από το Κάρμι (6/9/1902-13/8/1979) που ήξερε πλήθος δημοτικά τραγούδια και έμμετρες αφηγήσεις περιστατικών, ειδικά του Μαυρουδή Γεωργίου (αρχείο Ρήνας Κατσελλή).

## Λ

Ποιόν άσπασμα σού χαρά σού φέσανε σού βρήση  
τίν άγωνα φρονι σού με ναιά τού σπηνιά τού σφίση;

Γέ σπός τυχετός άδύναστο σκουάδι σού ναμίνι  
νά άλω νά βίβο τίν νερόλι σού βόλες μόχει γίνει

Ός σέ φαρμά άσάθεντο ναί γύρω σου κακένος,  
με τού γυναιά χειρόμοιο σου άκτιστάνα πνευσμένω.

Άχ! γιέ με, σού σέ στείξει στή χαίτη με ως σπιδάμι  
μι έου σπικος με ατύπος τού χειρόστο φορμαμι.

Μιάν αγνιγίν έκίνισες μι άμώμο νά γρητίσας  
δέν τούσας τή φιλιτίσας με άστέ τού ρητισμάσας.

Όμας τί ρέω, γιόκος με, σού σέ φραξεν τή στράτα  
μέ βόρεια και βορεια σπαφιά και τού χριμαί σε νάσας.

Γτήν πελά γης τού βίξανε μι έμώμο μες στόν άνόο  
στο αίμα σου ναί σπαρξάσε τής άστίας τού φερίνο.

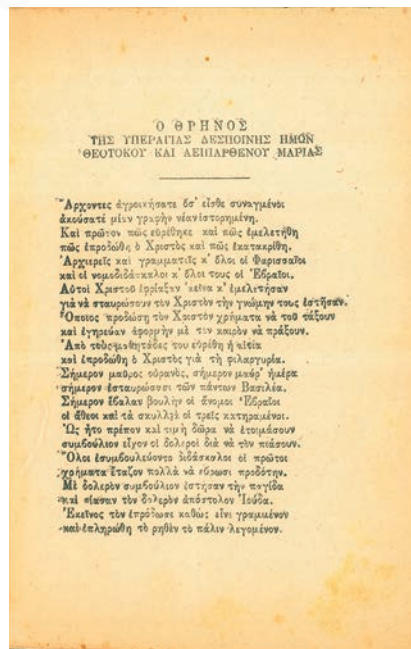
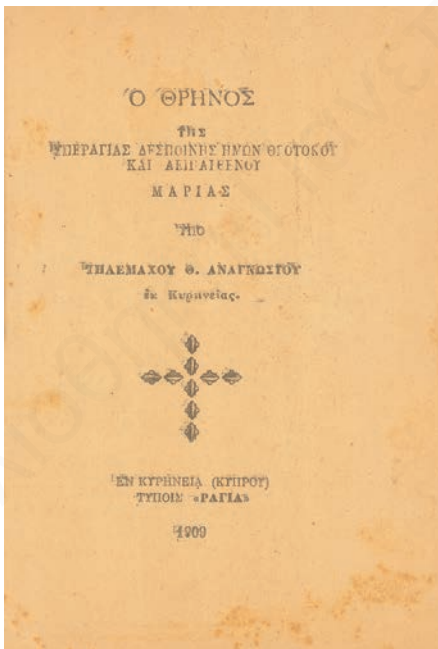
[18]

Η σελ. 18 της συλλογής *Επιτάφιος* του Αντώνη Πιλλά (1950) που είναι ένας παράλληλος θρήνος με τους αντίσπικούς λαϊκούς της Παναγίας.

Ο Γεώργιος Σταυριδης-Ραγιάς (1870-1923), που έφερε το 1901 το πρώτο τυπογραφείο στην Κερύνεια, στο οποίο τυπώθηκαν αρκετά φυλλάδια έμμετρων περιστατικών από διάφορους. Από φωτογραφία του 1912 (αρχείο Ρήνας Κατσελλή).



Το εξώφυλλο και η πρώτη σελίδα του *Θρήνου της Παναγίας* του Χατζητηλέμαχου Θεοχάρους (Αναγνώστου), που εξέδωσε στην Κερύνεια το 1909 (αρχείο Ρήνας Κατσελλή).







Η εκκλησία του Αρχαγγέλου Μιχαήλ στην Κερύνεια, γερά θεμελιωμένη στον ομώνυμο βράχο και το εσωτερικό της εκκλησίας όπως διατηρείται σήμερα, κάτω από την παράνομη κατοχή του τουρκικού στρατού, που τη μετέτρεψε σε μουσείο (αρχαία Δημαρχείου Κερύνειας και Ρήνας Κατσελλή).





Η νότια πλευρά των δυο μεγάλων σπιτιών του Χατζηηλέμαχου Θεοχάρους στο κέντρο της Κερύνειας, όπως διατηρούνται σήμερα στην κατεχόμενη Κερύνεια. Στη δεύτερη φωτογραφία η μεγάλη είσοδος, κάτω από το παράθυρο χωρίς μπαλκόνι, ήταν το μαγαζί στο οποίο εξασκούσε το επάγγελμα του υποδηματοποιού και είχε τη συλλογή από τις άγιες εικόνες του (αρχείο Σπύρου Αρότη).

